

Nr 8.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till veterinärstaten jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln hemställt under punkterna 75 och 76 (s. 150—154), att riksdagen måtte *dels* fastställa ändrad avlöningsstat för veterinärstaten, *dels ock* till Veterinärstaten: Avlöningar och Omkostnader anvisa förslagsanslag å respektive 4 365 000 och 98 200 kronor.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 194 av herr *Eskilsson* och herr *Ohlsson, Ebbe*, samt II: 245, likalydande, av herr *Cassel m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning angående *dels* en utbyggnad av antalet djurkliniker inom veterinärväsendet, *dels* en omfördelning av nuvarande veterinärdistrikt;

2) I: 326 av herr *Johansson, John, m. fl.* och II: 423, likalydande, av herr *Andersson* i Björkäng *m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående kostnaderna för veterinärvården, däri inbegripet frågan om statsbidrag till kommuner för byggnad av tjänstebostäder för veterinärerna, enligt de riktlinjer och syftemål, som närmare angivits i motionerna;

3) I: 327 av herrar *Nyström* och *Grym* samt II: 413, likalydande, av herrar *Jansson* i Kalix och *Gavelin*, vari hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för bidrag till kommuner, som bygger tjänstebostäder till distriktsveterinärer, eller alternativt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag på vilket sätt statsmakterna bäst kan medverka till ordnandet av tjänstebostäder åt nyssnämnda veterinärer.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Yttranden över motionerna I: 194 och II: 245 har inhämtats från veterinärstyrelsen.

1:0) Veterinärstaten: Avlöningar.

I skrivelse den 29 augusti 1952 har *veterinärstyrelsen* hemställt att anslaget skall höjas med 559 600 kronor. Av ökningen hänför sig 46 400 kronor till fyra nya distriktsveterinärtjänster i lönegrupp II och 513 200 kronor

till rörligt tillägg. Beträffande de föreslagna tjänsterna har styrelsen anfört följande.

Styrelsen vill inledningsvis erinra om att den plan för veterinärorganisationens utbyggnad med 25 nya distrikt, som år 1946 uppgjorts inom medicinalstyrelsen, numera fullföljts i och med att riksdagen medgivit inrättandet av tre nya distrikt under innevarande budgetår. Vid den översyn av den nuvarande veterinärdistriktsindelningen, som pågår inom styrelsen och som närmast föranletts av den nya kommunindelningen, har emellertid framförts krav på ytterligare distrikt. Sålunda har länsstyrelserna i de län, där extra veterinärer förordnats att inom vissa områden biträda i arbetet med den civila husdjursjukvården, hemställt att dessa extra distrikt måtte ombildas till ordinarie. Antalet dylika extra veterinärer uppgår till nio. Därjämte har vissa länsstyrelser begärt inrättande sammanlagt av ytterligare fyra å fem nya distrikt. Vidare har framkommit önskemål om att de tretton länsveterinärer, som fortfarande har särskilda praktikområden, skall befrias från skyldigheten att inom dessa områden fullgöra de göromål, som åligger distriktsveterinär. De skulle därigenom mer än hittills kunna ägna sig åt sina uppgifter såsom länsveterinärer. Styrelsen anser starka skäl tala för en sådan ändring särskilt med hänsyn till de väsentligt utökade arbetsuppgifter, som jämlikt den nya livsmedelsstadgan ålagts länsveterinärerna. Därtill kommer, att länsveterinärerna vid den förestående omorganisationen av länsstyrelserna torde komma att tagas i anspråk för ytterligare administrativa uppgifter.

Enligt styrelsen visar nu angivna förhållanden, att nyssnämnda tillskott av 25 veterinärdistrikt numera måste anses otillräckligt. Styrelsen förklarar sig dock icke vara beredd att för närvarande ange hur många nya distrikt, som framledes bör inrättas, utan förutsätter en successiv utökning. I anslutning härtill föreslår styrelsen, att för tillgodoseende av det omedelbara behovet av nya veterinärdistrikt fyra dylika skall inrättas under budgetåret 1953/54. De under förevarande punkt upptagna distriktsveterinärtjänsterna avses för dessa distrikt.

I yttrande över veterinärstyrelsens framställning erinrar *statskontoret* om att frågan om en utökning av antalet veterinärdistrikt prövades vid föregående års riksdag och att såväl Kungl. Maj:t som riksdagen därvid uttalade sig för att utökningen borde hållas inom den i 1946 års plan angivna ramen åtminstone till dess den inom veterinärstyrelsen pågående översynen av distriktsindelningen slutförts.

Slutligen har *veterinärstyrelsen* i utlåtande den 3 oktober 1952 över en framställning från Sveriges veterinärförbund tillstyrkt att extra veterinär, som förordnas såsom biträde åt läns- eller distriktsveterinär, i vissa fall skall tillerkännas dagarvode i likhet med vikarie för dessa ävensom resekostnads- och traktamentsersättning.

Departementschefen har anfört följande.

»I likhet med statskontoret anser jag, att i avvaktan på den inom veterinärstyrelsen pågående översynen av den nuvarande distriktsindelningen några nya veterinärdistrikt icke nu bör inrättas. Vad härefter angår veterinärstyrelsens förnyade framställning om bemyndigande att i vissa fall förordna extra veterinär vid den civila sjukvården mot ersättning efter samma grunder, som gäller för vikarier för läns- och distriktsveterinärer, är jag

icke för närvarande beredd att taga ställning till densamma. Därest riksdagen icke har någon erinran däremot, torde det emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela beslut i ämnet.

Vid nu angivna förhållanden bör ifrågavarande anslag endast höjas med belopp motsvarande de automatiska utgiftsökningarna. Dessa kan beräknas till sammanlagt 830 000 kronor. Härav hänför sig 205 800 kronor till den vid 1952 års höstriksdag beslutade löneregleringen för distriktsveterinärerna (prop. nr 240) samt återstående 624 200 kronor till rörligt tillägg.»

I sitt yttrande över motionerna I: 194 och II: 245 har *veterinärstyrelsen* till en början berört den i motionerna ifrågasatta omfördelningen av nuvarande veterinärdistrikt och därom anført i huvudsak följande.

I motionerna har framhållits bland annat att antalet veterinärdistrikt i Norrland skulle vara otillräckligt, trots att detsamma utökats i viss omfattning. Distrikten därstädes vore vidare enligt motionärernas uppfattning alltför stora, vilket medfört svårigheter för en tillfredsställande djursjukvård.

Samtidigt har motionärerna uttalat, att arbetsförhållandena för veterinärerna i södra Sverige tycktes utveckla sig så, att distriktsveterinärerna måhända snart nog icke kunde erhålla tillräckligt med arbete bland annat beroende på att många jordbruk dreves kreaturslöst. Kostnaden för inrättande av veterinärdistrikt vore betydande och med hänsyn till dagens ekonomiska läge syntes böra övervägas att omfördela distrikten. Genom att i viss utsträckning tilldela norra Sverige flera veterinärdistrikt och samtidigt minska antalet i södra Sverige borde man kunna uppnå en ur olika parters synpunkter tillfredsställande lösning. För den skull har motionärerna hemställt om utredning, så att frågan kunde föreläggas 1954 års riksdag.

För närvarande pågår inom veterinärstyrelsen en utredning, som närmast är påkallad av lagen den 21 juni 1946 (nr 315) rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner. Utredningen tar emellertid jämväl sikte på att tillmötesgå i föreliggande motioner berörda önskemål om ytterligare distrikt till de norrländska länen. Att detta annat än undantagsvis skulle kunna ske med anlitande av utvägen att indraga distrikt i södra Sverige hyser styrelsen dock tvivelsmål om. Som motiv härför må nämnas att varken hushållningssällskapen eller länsstyrelserna, som granskat det till grund för utredningen liggande, av länsveterinärerna under åren 1950—1952 lämnade primärmaterial, funnit anledning att annat än i något enstaka fall tillstyrka föreslagen indragning av veterinärdistrikt. Styrelsen vill därför förutskicka, att svårigheterna att överföra distrikt från de södra till de norra delarna av landet torde bli betydande, då man kan förutse, att jordbrukarna i södra Sverige ej kommer att visa någon större beredvillighet att finna sig i de nackdelar, som en distriktsindragning medför. De har i vissa landsändar, såsom i t. ex. Hallands län, framfört krav på ytterligare distrikt, i första hand avsedda för de områden, inom vilka styrelsen med hänsyn till den stora arbetsbördan för den ordinarie distriktsveterinären för några år sedan förordnat extra veterinär att biträda i husdjursjukvården, men i andra hand även för att därutöver åstadkomma utökning av antalet distrikt. Nämnade utredning beräknas vara överlämnad till Kungl. Maj:t före utgången av innevarande halvår och styrelsen anser behov av någon ytterligare sådan, som berör ifrågavarande spörsmål, icke föreliggande.

Beträffande det i motionerna behandlade spörsmålet om en utbyggnad av antalet djurkliniker inom veterinärväsendet har veterinärstyrelsen anført bland annat följande.

Motionärerna har jämväl upptagit frågan om inrättande av ytterligare ett antal djurkliniker och därvid framhållit, att de nuvarande resurserna på detta område vore otillräckliga. Detta skulle haft till följd att man för sjukdomsfall, som borde fått vård å klinik, nödgats undvara sådan med åtföljande sämre behandlingsresultat. Styrelsen anser sig i detta sammanhang böra erinra om att det — förutom klinikerna vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara — i landet finnes åtskilliga djurkliniker. Om en av dessa, den i numera indragna Skånska kavalleriregementets sjukstall i Hälsingborg bedrivna kliniken, pågår för närvarande utredning genom särskild av Kungl. Maj:t tillkallad utredningsman. Övriga kliniker eller sjukstallar äges av föreningen Svenska Blå stjärnan. Deras belägenhet ävensom beläggningsfrekvensen framgår av följande tablå, avseende förhållandena under år 1951.

Sjukstall i	Hästar	Nöt-kreatur	Får	Svin	Hundar	Kattor	Andra djur	Summa
Arvidsjaur	—	—	—	—	—	—	—	—
Dingle.....	87	150	1	41	123	15	1	418
Falun	11	—	—	—	96	12	—	119
Grästorp	39	58	—	96	18	—	—	211
Göteborg	—	—	—	—	4 821	895	17	5 733
Hallsberg.....	20	—	—	45	25	—	—	90
Hemse	29	28	3	96	21	5	—	182
Klagstorp	—	—	—	—	—	—	—	—
Mellerud	—	—	—	—	—	—	—	—
Mälilla	12	1	—	—	—	—	—	13
Norsjö	2	—	—	—	3	—	—	5
Nybro	116	—	1	24	282	8	—	431
Skurup	134	10	—	55	18	—	—	217
Skärplinge	—	—	—	—	—	—	—	—
Sunnansjö	21	5	—	—	194	15	—	235
Tommarp.....	39	41	1	371	32	1	—	485
Änäset	69	153	5	13	28	4	—	272
Östervåla	13	—	—	64	22	23	—	122
Summa	592	446	11	805	5 683	978	18	8 533

Det kan nämnas, att den till klinik avsedda byggnaden i Arvidsjaur numera användes som magasin samt att förhandlingar pågår om försäljning av sjukstallsbyggnaderna i Mellerud och Klagstorp. Undantagandes Göteborgskliniken står de i tablån upptagna sjukstallarna under ledning av vederbörande distriktsveterinär, och beläggningsfrekvensen blir därför i viss mån beroende av, huruvida denne anser djurens intagning för klinikvård önskvärd eller erforderlig. Härvidlag spelar givetvis även djurägarnas inställning samt villighet att påtaga sig transport- och andra kostnader en icke oväsentlig roll. Veterinärstyrelsen, som är ense med motionärerna om betydelsen av att djurkliniker finnes, håller för sin del före, att frågan om utbyggnad av de nu behandlade sjukstallarna eller inrättande av nya kliniker å andra orter ej bör upptagas till övervägande, förrän det genom lokal opinion styrkts, att inom vederbörande ort föreligger ett verkligt behov av en sådan åtgärd. Styrelsen anser sålunda att icke heller i detta avseende något behov av särskild utredning kan anses föreligga.

Utskottet. Vad Kungl. Maj:t anfört under förevarande anslagspunkt förleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker alltså, att avlöningsanslaget skall uppföras med ett belopp av 4 365 000 kronor.

I motionerna I: 194 och II: 245 har hemställts om en utredning angående

dels en omfördelning av nuvarande veterinärdistrikt, dels en utbyggnad av antalet djurkliniker inom veterinärväsendet. Såsom skäl för det förstnämnda yrkandet har motionärerna anfört, att antalet distriktsveterinärer är otillräckligt i Norrland, medan veterinärerna i vissa distrikt i södra Sverige icke kan utnyttjas effektivt i brist på arbetsuppgifter. Det senare yrkandet har motiverats med att det ökade behovet av klinikvård för värdefulla djur icke kan tillgodoses med nuvarande resurser.

Såsom framhållits i veterinärstyrelsens yttrande över motionerna pågår inom styrelsen en översyn av den nuvarande distriktsindelningen, därvid även det i motionerna framförda önskemålet om ytterligare distrikt till de norrländska länen kommer att behandlas. Vid sådant förhållande anser utskottet behov av någon ytterligare utredning rörande detta spörsmål icke föreligga. Icke heller finner utskottet det för närvarande påkallat att förordna särskild utredning angående en utbyggnad av antalet djurkliniker inom veterinärväsendet. I detta sammanhang får utskottet framhålla, att det redan pågår en undersökning rörande möjligheterna att för civilt bruk övertaga djurkliniken vid det numera indragna Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg.

Vad härefter angår de i ärendet väckta motionerna I: 326 och II: 423 samt I: 327 och II: 413 överensstämmer de så till vida, att i dessa förslag framlägges för tillgodoseende av behovet utav tjänstebostäder för distriktsveterinärer. Såsom skäl för sina förslag har motionärerna anfört, att den nuvarande bristen på bostäder och de höga byggnadskostnaderna medfört svårigheter för kommunerna att ordna bostad åt distriktsveterinärerna. Dessa förhållanden har i vissa fall nödvändiggjort, att veterinärer fått bosätta sig utom sina distrikt eller att distrikt förblivit vakanta. På grund av vad sålunda anförts anser utskottet önskvärt, att en utredning kommer till stånd angående det sätt på vilket statsmakterna lämpligast kan medverka till ordnandet av tjänstebostäder för distriktsveterinärer. Yrkandet om utredning därutöver i vad avser kostnaderna för veterinärvården finner utskottet sig däremot icke kunna biträda.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	2 650 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 365 000

Summa kronor 4 365 000;

b) till *Veterinärstaten: Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1953/54 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 365 000 kronor;

B. att motionerna I: 327 och II: 413, såvitt angår yrkandet om anvisande av 100 000 kronor för bidrag till kommuner, som bygger tjänstebostäder till distriktsveterinärer, ej må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 326 och II: 423 samt med bifall till motionerna I: 327 och II: 413, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville dels låta företaga en utredning rörande det sätt, på vilket statsmakterna bäst skulle kunna medverka till anordnande av tjänstebostäder åt distriktsveterinärer, dels ock förelägga riksdagen det förslag vartill utredningen kan föranleda; samt

D. att motionerna I: 194 och II: 245 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

2:o) *Veterinärstaten: Omkostnader.*

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget är ett belopp av 8 800 kronor avsett för fyra kortare kurser i artificiell insemination för veterinärer, varav 4 800 kronor till kurskostnader och 4 000 kronor till resekostnader åt kursdeltagarna.

Veterinärstyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1952 hemställt, att anslaget skall höjas med 2 200 kronor till 98 200 kronor.

Vidare upprepar styrelsen sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår framförda förslag, att styrelsen måtte bemyndigas att vid behov förordna högst tre distriktsveterinärer att delta i en längre, mera fullständig kurs i artificiell insemination.

Departementschefen har anfört följande.

»I likhet med veterinärstyrelsen anser jag att även under nästa budgetår fyra kortare kurser bör anordnas i artificiell insemination. Jag har icke heller något att erinra mot styrelsens beräkning av kostnaderna för dessa. För ändamålet bör alltså anvisas 11 000 kronor. Då för de under innevarande budgetår anordnade kurserna avsetts endast 8 800 kronor, innebär detta att anslaget behöver uppräknas med (11 000 — 8 800 =) 2 200 kronor. Vad härefter angår styrelsens förnyade begäran om bemyndigande att vid behov få förordna högst tre distriktsveterinärer att delta i veterinärhögskolans mera fullständiga kurs i berörda ämne, torde jag få erinra om att jag i föregående års statsverksproposition (punkt 74) ansåg mig icke för det dåvarande kunna biträda detta förslag. Såsom veterinärstyrelsen framhållit har emellertid intresset för och betydelsen av den artificiella inseminationen ökat alltmera. Med hänsyn härtill vill jag icke längre mot-

sätta mig styrelsens förevarande förslag. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det sålunda böra få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter framställning av styrelsen, lämna denna det begärda bemyndigandet. I fråga om ersättningen till kursdeltagarna har jag icke någon annan erinran mot vad styrelsen härutinnan föreslagit än att några tjänstgörings-traktamenten icke bör utgå till kursdeltagarna samt att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall pröva i vad mån oavkortad lön skall utgå till dessa.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag blott höjas med förut nämnda belopp av 2 200 kronor till 98 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för veterinärstaten.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker bifall till framställningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Veterinärstaten: Omkostnader å riksstaten för budgetåret 1953/54* under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 98 200 kronor.

Stockholm den 31 mars 1953.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 7.